

Συνεξέταση Λογοτεχνίας & Γλώσσας
Β' Λυκείου (Β2)

Ντόρτμουντ, 20/4/2020
Βιβή Δεληκάρη

Λογοτεχνία

Κείμενο Διδαγμένο

- Γρηγόρης Ξενόπουλος (1909) *Στέλλα Βιολάντη*

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSB106/544/3561,14830/>

Κείμενο Αδίδακτο (τραγούδι του Μεσοπολέμου)

- *Εγώ είμαι η νέα γυναίκα* (1908),
μουσική Θεόφραστου Σακελλαρίδη
στίχοι Γιώργου Τσοκόπουλου & Μπάμπη
Άννινου,
γράφηκε για την επιθεώρηση οπερέτα
«Παναθήναια» και την ηθοποιό Μαρίκα
Κοτοπούλη,
ηχογραφήθηκε με τη Σωτηρία Ιατρίδου

Πηγή:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=37&v=La6UgMHuZWc&feature=emb_title

Στίχοι του τραγουδιού

- *Κάτω τα βέλα και τα καπέλα
και οι ουρές και τα πομ πομ και τα φτερά
δεν θέλω φούστες, κορσέδες, σούστες
και οι καυγάδες, οι κουζίνες, τα μωρά.*

*Εγώ είμαι η νέα γυναίκα
που θα καπνίζω και θα σφυρίζω,
η καθεμιά μας αξίζει για δέκα
δε δίνω γι' άντρες έναν παρά,
η καθεμιά μας αξίζει για δέκα
δε δίνω γι' άντρες έναν παρά.*

*Δε θέλω άντρες, κουμπιά και χάντρες
και παραιτούμαι από το νοικοκυριό,
δε θα γυρεύω να μαγειρεύω
και εις τον άντρα μου θα κάνω το θεριό.*

*Εγώ είμαι η νέα γυναίκα
που θα καπνίζω και θα σφυρίζω,
η καθεμιά μας αξίζει για δέκα
δε δίνω γι' άντρες έναν παρά,
η καθεμιά μας αξίζει για δέκα
δε δίνω γι' άντρες έναν παρά.*

- Πηγή:

http://www.stixoi.info/stixoi.php?info=Lyrics&act=details&song_id=47679

Θέμα 1^ο

- Στους στίχους του *Κειμένου 2*, που έχει γραφτεί ένα έτος νωρίτερα απ το μυθιστόρημα *Στέλλα Βιολάντη* του Ξενόπουλου, διατυπώνονται κάποια χαρακτηριστικά *επιθυμητά* και κάποια *μη επιθυμητά* από το μουσικό υποκείμενο, τη «νέα γυναίκα»: συγκεντρώστε τα και αξιολογήστε τα (Μονάδες 25)

Θέμα 2^ο

- «Με την *Επιθεώρηση* η ελληνική κοινωνία αποκτούσε για πρώτη φορά ένα είδος θεάτρου που καθρέφτιζε τον κόσμο όχι σαν μια στατική και αιωνίως αμετάβλητη τάξη πραγμάτων, αλλά σαν ένα ιστορικό γίγνεσθαι που διαρκώς εξελίσσεται, ανανεώνεται και εκσυγχρονίζεται – σαν μια ατέλειωτη κίνηση προς το μέλλον. Δεν θα ήταν άστοχο να μιλήσει ίσως κανείς για μια “ιδεολογία της επικαιρότητας” » (Θ. Χατζηπανταζής – Λ. Μαράκα, 1977, σελ.100- 101).
- Μελετώντας τα λόγια του τραγουδιού του *Κειμένου 2* και παρακολουθώντας ένα απόσπασμα από την *Επιθεώρηση Υμνούμενος* (1926) – πατήστε στο 4λεπτο βιντεάκι, είναι ό,τι παλιότερο βρήκα -, βλέπετε να δικαιολογείται η παραπάνω άποψη ότι η *Επιθεώρηση* αναπαράγει μια «ιδεολογία της επικαιρότητας»; Απαντήστε σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων. (Μονάδες 25)

Θέμα 3^ο

- Αφού συμβουλευτείτε τις πληροφορίες του υπερσυνδέσμου για το [αστικό μυθιστόρημα](#), απαντήστε την ερώτηση του σχολικού εγχειριδίου -κυλήστε με τον κέρσορα τη σελίδα προς τα κάτω για να φτάσετε στον Ξενόπουλο, βλέπε φωτό:

- *Είπαν πως ο Ξενόπουλος είναι ο εισηγητής της αστικής πεζογραφίας. Η μελέτη του αποσπάσματος οδηγεί στο συμπέρασμα αυτό; (Μονάδες 25)*

Θέμα 4^ο

Μα ορίζεις εσύ τον εαυτό σου; επρόλαβε να ρωτήσει η Βιολάνταινα.

— Τον ορίζω!

— Όχι· ο πατέρας σου σε ορίζει· ο πατέρα σου ορίζει και μένα και το Νταντή, και τη Νιόνια και όλους.

— Δεν ξέρω για σας, μα εμένα δε με ορίζει. Εγώ, εγώ ορίζω τον εαυτό μου να, κοίταξε, τον ορίζω!... τον ορίζω!...

Κι έκαμψε το δάχτυλό της, και το εδάγκασε στον κόμπο με λύσσα, καθώς μιλούσε...

— Τι θέλεις να πεις μ' αυτό; ρώτησε με τρόμο.

— Να, ότι τον εαυτό μου τον κάνω ό,τι θέλω... Μπορώ να κόψω τώρα το χέρι μου και να το πετάξω από το παράθυρο; Ε, ορίζω τον εαυτό μου. Ο πατέρας μου τίποτα δεν μπορεί να κάμει· πως θα με δείρει; πως θα με κλείσει; πως θα με σκοτώσει; Τι με τούτο; Πάλι εγώ κάνω ό,τι θέλω —τον εαυτό μου— Εγώ είμαι η Στέλλα του Βιολάντη!

α) Στο παραπάνω απόσπασμα από το σχολικό εγχειρίδιο, επαναλαμβάνεται ένα συγκεκριμένο ρήμα. Για ποιους λόγους κατά τη γνώμη σας;

β) Διαβάζοντας το κείμενο του 1909 σήμερα, πώς σας φαίνεται η δήλωση *Είμαι η Στέλλα του Βιολάντη*; (Μονάδες 25)

Νεοελληνική Γλώσσα

«Βιντεο-ιστορίες ζωής μεταναστών»

- Οι *Βιντεο-ιστορίες ζωής μεταναστών* είναι 20 ταινίες μικρού μήκους οι οποίες μεταφέρουν την καθημερινότητα των μεταναστών, μεταναστριών που διαμένουν στην Ελλάδα με τρόπο που συνδυάζει την εμπειρία και την αντίληψη τόσο των μεταναστών όσο και των Ελλήνων
- Μετά από εκπαίδευση στη χρήση σύγχρονων οπτικοακουστικών μέσων καταγραφής και στη θεωρία της κινηματογραφικής αφήγησης, με έμφαση στις ιστορίες ζωής και στο ντοκιμαντέρ παρατήρησης, 20 μετανάστες και 20 Έλληνες δουλεύοντας σε ζεύγη (ένας μετανάστης με έναν Έλληνα) κινηματογράφησαν τις ιστορίες ζωής 5 ομάδων μεταναστών (Αιγύπτιοι στη Θεσσαλονίκη, Αλβανοί στην Κρήτη, Ινδοί στην Αττική, Νιγηριανοί και Ουκρανοί στην Αθήνα).
- Οι κινηματογραφικές αφηγήσεις εστιάζουν σε 4 βασικές θεματικές της καθημερινότητας (οικογένεια, εργασία, τέχνη και την ιδέα «εδώ και εκεί»)
- *Εργαστήριο Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας/ Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών* (2011)

<http://ethnolab.music.uoa.gr/ereyna/ereynhtika-programmata/binteo-istories-zwis-metanaston.html>

«Αλβανοί στην Κρήτη»

Κείμενο 1/Βίντεο (πρώτο στη σελίδα)

- «Εργασία» *Με νιώθουν σαν παιδί τους*

Ο Bardhi Adhurim αφηγείται τις εμπειρίες της ζωής του ως ξένος και εργαζόμενος στην Ελλάδα. Μιλάει για τα πολλά και δύσκολα επαγγέλματα που αναγκάστηκε να κάνει για να επιβιώσει και πώς η Κρήτη και οι Κρητικοί –ιδίως τα αφεντικά του– του κέρδισαν, η μια με τη φυσική της ομορφιά και οι άλλοι με την ανθρωπιά τους.

- Πηγή:

<http://ethnolab.music.uoa.gr/ereyna/ereynhtika-programmata/binteo-istories-zwis-metanaston/tainies/albanoi-sthn-krith.html>

«Αλβανοί στην Κρήτη»

Κείμενο 2/ Βίντεο (δεύτερο στη σελίδα)

- *«Οικογένεια» Να είσαι με το αίμα σου κοντά*
Η Άννα-Μαρία (Gerana) Vila μεγάλωσε στην Κρήτη και σήμερα σπουδάζει γλωσσολογία στο πανεπιστήμιο, στο Ρέθυμνο. Περιγράφοντας τη ζωή της στην Ελλάδα μιλάει με ζεστασιά και σεβασμό για την οικογένειά της, για το «αίμα» της. Αν και διατηρεί στενή επαφή με την Αλβανία, η ίδια νιώθει πολίτης του κόσμου και ονειρεύεται να ταξιδέψει, να εργαστεί και να ζήσει και αλλού

- Πηγή:

<http://ethnolab.music.uoa.gr/ereyna/ereynhtika-programmata/binteo-istories-zwis-metanaston/tainies/albanoi-sthn-krith.html>

«Αλβανοί στην Κρήτη»

Κείμενο 3/ Βίντεο (τρίτο στη σελίδα)

- *«Τέχνη» Η ποίηση είναι σαν μια μέρα*
Η Klarita Selmani ζει και εργάζεται στην Κρήτη. Επηρεασμένη από την προφορική λογοτεχνική παράδοση της Νότιας Αλβανίας, απ' όπου κατάγεται, και την παράδοση της κρητικής μαντινάδας, γράφει ποιήματα κυρίως στην αλβανική γλώσσα. Διατηρεί στενές σχέσεις με άλλους ποιητές, με τους οποίους ανταλλάσσει ιδέες και κριτικές σκέψεις στο διαδίκτυο, και ελπίζει στο μέλλον να δημοσιεύσει το ποιητικό της έργο.
- Πηγή:
<http://ethnolab.music.uoa.gr/ereyna/ereynhtika-programmata/binteo-istories-zwis-metanaston/tainies/albanoi-sthn-krith.html>

«Αλβανοί στην Κρήτη»

Κείμενο 4/ Βίντεο (τέταρτο στη σελίδα)

- *«Εδώ και Εκεί» Δυο χώρες, καμία πατρίδα*
Μετά από 12 χρόνια απουσίας, ο Daniel Ismaili αισθάνεται αμφίθυμα απέναντι στην πατρίδα του, την Αλβανία. Κάθε φορά που την επισκέπτεται νιώθει μια έντονη ανησυχία –του λείπει η νέα του πατρίδα, η Κρήτη. Στην εποχή της οικονομικής κρίσης που βιώνει η Ελλάδα, ο Daniel στεναχωριέται με το ενδεχόμενο ενός νέου εκπατρισμού, με την επιστροφή στην Αλβανία, όπως έχουν ήδη κάνει πολλοί συμπατριώτες του.
- Πηγή:
- <http://ethnolab.music.uoa.gr/ereyna/ereynhtika-programmata/binteo-istories-zwis-metanaston/tainies/albanoi-sthn-krith.html>

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
(κοινό, για τα 4 Κείμενα)

Θέμα 1^ο

Αποδώστε συνοπτικά το νόημα των τεσσάρων κειμένων και τους λόγους δημιουργίας των παραπάνω βιντεο-ιστοριών ζωής των μεταναστών/μεταναστριών κατά την άποψή σας (Μονάδες 20)

Θέμα 2^ο

- *Τι στερεότυπα ή προκαταλήψεις σχετικά με τους μετανάστες και μετανάστριες επιχειρεί κατά τη γνώμη σας, να αμφισβητήσει η βιντεο-ιστορία ζωής με τίτλο «Τέχνη»; (Μονάδες 15)*

Θέμα 3^ο

Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις αποδίδουν ορθά απόψεις των πρωταγωνιστών των βίντεο; (Σ ή Λ). Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου παραθέτοντας σχετικά αποσπάσματα από τα Κείμενα/Βίντεο 1,2,3,4:

- Ο Bardhi Adhurim λέει ότι αντιμετώπισε πολλά προβλήματα με τους Έλληνες εργοδότες του και την ασφάλισή του
 - Η Άννα-Μαρία (Gerana) Vila λέει ότι δεν αντιμετώπισε ποτέ ρατσιστική αντιμετώπιση στην Κρήτη
 - Η Klarita Selmani λέει ότι στο Νότο της Αλβανίας η ποίηση αποτελεί βασικό κώδικα επικοινωνίας σε ποικίλες κοινωνικές περιστάσεις.
 - Ο Daniel Ismaili λέει: ότι
 - Ντρέπεται που μιλάει ελληνικά.
 - Οι νεώτεροι μετανάστες έχουν τουλάχιστον μία πατρίδα, αυτή την καταγωγής τους
 - Προτιμά την περίοδο της κρίσης να επιστρέψει στην Αλβανία
- (Μονάδες 15)

Θέμα 4^ο

- Αξιοποιώντας δημιουργικά τις πληροφορίες (π.χ. επιχειρήματα, ιδέες, εκφράσεις κ.ά.) από τα κείμενα αναφοράς (*Βίντεο 1, 2, 3 & 4*), με την ιδιότητά σας ως μαθητές/μαθήτριες που φοιτούν σε σχολείο χώρας διαφορετικής από αυτήν της καταγωγής σας, να αναπτύξετε τις απόψεις σας σχετικά με το θέμα της *μεταναστευτικής εμπειρίας και τις επιδράσεις που μπορεί αυτή να ασκήσει στις σπουδές του μετανάστη/της μετανάστριας*.
- Το κείμενό σας να έχει τη μορφή ομιλίας που θα εκφωνήσετε σε εκδήλωση του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του σχολείου σας προς τιμήν των μαθητών και μαθητριών του σχολείου που πέρασαν με επιτυχία σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Ελλάδας στις Πανελλαδικές εξετάσεις του 2018-2019.

(400-500 λέξεις, Μονάδες 50)

Βιβλιογραφικές αναφορές (με τη σειρά εμφάνισης)

- Γρηγόρης Ξενόπουλος (1909) *Στέλλα Βιολάντη*
<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSB106/544/3561,14830/>
- *Εγώ είμαι η νέα γυναίκα* (1908)
<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSB106/544/3561,14830/>
- *Στίχοι*
<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSB106/544/3561,14830/>
- *Υμνούμενος (Επιθεώρηση 1929)*
<https://sarantakos.wordpress.com/category/%CE%B5%CF%80%CE%B9%CE%B8%CE%B5%CF%8E%CF%81%CE%B7%CF%83%CE%B7/>
- *Αστικό μυθιστόρημα*
<https://fotodendro.blogspot.com/2014/09/1880.html>
- *Βιντεο-ιστορίες ζωής μεταναστών* (2010)
<http://ethnolab.music.uoa.gr/ereyna/ereynhtika-programmata/binteo-istories-zwis-metanaston.html>
- «Αλβανοί στην Κρήτη»
<http://ethnolab.music.uoa.gr/ereyna/ereynhtika-programmata/binteo-istories-zwis-metanaston/tainies/albanoi-sthn-krith.html>